Zbornik sudske prakse

PRESUDA OPĆEG SUDA (četvrto vijeće)

11. prosinca 2013.*

„Tržišno natjecanje – Koncentracije – Europska tržišta mrežnih komunikacijskih usluga – Odluka o sukladnosti koncentracije s unutarnjim tržištem – Očite pogreške u ocjeni – Obveza obrazlaganja“

U predmetu T-79/12,

Cisco Systems Inc., sa sjedištem u San Joseu, Kalifornija (Sjedinjene Američke Države),

Messagenet SpA, sa sjedištem u Milanu (Italija),

koje zastupaju L. Ortiz Blanco, J. Buendía Sierra, A. Lamadrid de Pablo i K. Jörgens, *avocats*,

tužitelji,

protiv

Europske komisije, koju zastupaju N. Khan, S. Noë i C. Hödlmayr, u svojstvu agenata,

tuženik,

koju podupire

Microsoft Corp., sa sjedištem u Seattleu, Washington (Sjedinjene Američke Države), koji zastupa G. Berrisch, *avocat*,

intervenijent,

povodom zahtjeva za poništenje odluke Komisije C (2011) 7279 od 7. listopada 2011., kojom se koncentraciju između poduzetnika kojom Microsoft Corp. preuzima Skype Global Sàrl proglašava sukladnom unutarnjem tržištu i Sporazumu o Europskom gospodarskom prostoru (EGP) (predmet COMP/M.6281– Microsoft/Skype),

OPĆI SUD (četvrto vijeće),

u sastavu: S. Papasavvas, predsjednik, M. van der Woude (izvjestitelj) i C. Wetter, suci,

tajnik: S. Spyropoulos, administratorica,

uzimajući u obzir pisani postupak i nakon rasprave održane 29. svibnja 2013.,

donosi sljedeću

* Jezik postupka: engleski.

Presudu

Činjenice iz kojih proizlazi spor

Stranke postupka

1 Tužitelji Cisco Systems Inc. (u daljnjem tekstu: Cisco) i Messagenet SpA poduzeća su koja, među ostalim, nude usluge i softvere za mrežnu komunikaciju poduzećima i široj javnosti.

2 Intervenijent Microsoft Corp. dizajnira i razvija širok spektar softverskih proizvoda za različite vrste informatičke opreme te njima trguje. Ti proizvodi uključuju usluge i softvere za mrežnu komunikaciju.

3 Skype Global Sàrl (u daljnjem tekstu: Skype) nudi usluge i softvere za mrežnu komunikaciju. Njegovi proizvodi omogućuju istodobne poruke, glasovne pozive i videokomunikaciju putem interneta.

Upravni postupak

4 Microsoft je 2. rujna 2011., u skladu s člankom 4. Uredbe Vijeća (EZ) br. 139/2004 od 20. siječnja 2004. o kontroli koncentracijâ između poduzetnika (SL 2004, L 24, str. 1.), prijavio koncentraciju kojom namjerava preuzeti kontrolu nad Skypeom.

5 Tužitelji su sudjelovali u istrazi koju je provela Europska komisija. U tom smislu Cisco je i prije Microsoftove službene prijave koncentracije sudjelovao na sastanku s Komisijom 1. kolovoza 2011., odgovorio na njezina pitanja 12. i 18. kolovoza 2011. te nakon toga 9. rujna 2011. dostavio dodatne odgovore. Isto tako, Cisco je odgovorio na druga pitanja koja je Komisija postavila 13. rujna 2011., dostavivši dodatne informacije na videokonferenciji 14. rujna 2011. te pisana očitovanja 19. i 26. rujna 2011. Messagenet je, pak, svoja pisana očitovanja poslao Komisiji 20. rujna 2011., sudjelovao na telefonskoj konferenciji 4. listopada 2011. i istoga dana dostavio dodatne informacije.

6 Komisija je dana 7. listopada 2011. na temelju članka 6. stavka 1. podstavka b) Uredbe br. 139/2004 donijela odluku C (2011) 7279 kojom koncentraciju poduzetnika kojom Microsoft namjerava preuzeti Skype proglašava sukladnom unutarnjem tržištu i Sporazumu o Europskom gospodarskom prostoru (EGP) (predmet COMP/M.6281 – Microsoft/Skype) (u daljnjem tekstu: pobijana odluka).

Sadržaj pobijane odluke

7 U pobijanoj odluci Komisija smatra da je potrebno razlikovati mrežne komunikacijske usluge namijenjene korisnicima iz šire javnosti (u daljnjem tekstu: osobne komunikacije) i one namijenjene korisnicima poduzetnicima (u daljnjem tekstu: poslovne komunikacije) (uvodne izjave 10. do 17. pobijane odluke). Komisija smatra da za potrebe ispitivanja tržišnog natjecanja nije potrebno provoditi daljnje podrobnije podjele unutar tih dviju velikih kategorija komunikacija jer je ocijenila da prijavljena koncentracija ne uzrokuje probleme za tržišno natjecanje ni na najuže određenim tržištima (uvodne izjave 18. do 63. pobijane odluke). Stoga je Komisija nastavila svoju analizu ispitivanjem učinaka koncentracije na svako od dvaju određenih tržišta.

8 Glede zemljopisnog opsega tržišta, Komisija smatra da operacija ne uzrokuje probleme za tržišno natjecanje čak ni kada se odnosi na najuže tržište, odnosno na tržište Europskog gospodarskog prostora (EGP), pa stoga nije zauzela stajalište o točnom određenju mjerodavnog zemljopisnog tržišta (uvodne izjave 64. do 68. pobijane odluke).

9 Glede horizontalnih učinaka koncentracije na tržište osobnih komunikacija, Komisija se, nakon ispitivanja obilježja tržišta (uvodne izjave 69. do 95. pobijane odluke), osvrnula na najuže moguće segmente unutar kojih postoji najveće preklapanje između usluga Microsofta i Skypea, odnosno na segment istodobnih poruka koje se izmjenjuju putem osobnih računala (u daljnjem tekstu: PC) koja upotrebljavaju operativni sustav Windows (u daljnjem tekstu: Windows), segment glasovnih poziva putem PC-a koji upotrebljavaju Windows i segment videokomunikacija putem iste vrste PC-a. Komisija smatra da transakcija čak ni u svojim uskim segmentima ne potiče ozbiljne sumnje glede sukladnosti s unutarnjim tržištem (uvodne izjave 96. do 132. pobijane odluke). Komisija je zaključila da bi Microsoft trpio konkurentski pritisak osobito u segmentu videokomunikacija putem PC-a koji upotrebljavaju Windows (u daljnjem tekstu: usko tržište) u kojem bi novi subjekt nudeći usluge Skypea i usluge Microsofta pod zaštitnim znakom Windows Live Messenger (u daljnjem tekstu: WLM) držao 80 do 90% tržišta.

10 U pobijanoj odluci Komisija je također ispitala ima li koncentracija konglomeratni učinak na tržište osobnih komunikacija, osobito uzimajući u obzir značajan položaj koji određeni Microsoftovi proizvodi kao što su Windows, pretraživač Windows Internet Explorer i softver Microsoft Office imaju na drugim tržištima informatičke opreme. U tom pogledu Komisija smatra da novi subjekt ima mogućnost, ali ne i poticaj iskoristiti taj položaj za narušavanje tržišnog natjecanja u korist proizvoda Skypea i Microsofta slabljenjem međudjelovanja tih i konkurencijskih proizvoda ili praksom povezivanja ili vezanih kupnji. Kada bi novi subjekt i pokušao provesti takvu strategiju zatvaranja tržišta, Komisija smatra da bi protutržišni učinci bili ograničeni odnosno ne bi ih bilo (uvodne izjave 133. do 170. pobijane odluke).

11 Glede horizontalnih učinaka koncentracije na tržište poslovnih komunikacija, Komisija zaključuje da transakcija ne potiče ozbiljne sumnje u sukladnost s unutarnjim tržištem. Prisutnost Skypea na tom tržištu ograničena je i novi subjekt ne bi postao vodeći na tržištu čak ni u njegovim najužim segmentima u kojima je Skype već zastupljen (uvodne izjave 177. do 202. pobijane odluke).

12 U pobijanoj odluci Komisija je također zaključila da su neutemeljene bojazni glede mogućih konglomeratnih učinaka na tržištu poslovnih komunikacija koje su tijekom istrage izrazili operateri fiksne telefonije i drugi pružatelji usluga poslovne komunikacije (uvodne izjave 203. do 221. pobijane odluke). Jedna od tih bojazni odnosi se na mogućnost da novi subjekt stvori povlašten spoj klijenata Skypea i Lynca, Microsoftovog softvera namijenjenog poduzećima, što bi novom subjektu donijelo znatnu prednost kod poduzeća koja se koriste pozivnim centrima. Međutim, iz pobijane odluke proizlazi da novi subjekt nema mogućnost ni poticaj provesti takvu strategiju sprječavanja tržišnog natjecanja čiji su protutržišni učinci ionako malo vjerojatni (uvodne izjave 213. do 221. pobijane odluke).

Postupak i tužbeni zahtjevi stranaka

13 Tužitelji su 15. veljače 2012. podnijeli ovu tužbu Tajništvu Općeg suda.

14 Posebnim aktom podnesenim istog dana tužitelji su podnijeli zahtjev za odlučivanje o predmetu u ubrzanom postupku na temelju članka 76a. Poslovnika Općeg suda i podredno zahtjev za prednost pri odlučivanju u smislu članka 55. stavka 2. istog Poslovnika.

15 Opći sud 22. ožujka 2012. odbacio je zahtjev za odlučivanje o predmetu u ubrzanom postupku. Isto tako, Opći sud nije udovoljio zahtjevu za prednost pri odlučivanju.

16 Predsjednik četvrtog vijeća Općeg suda rješenjem od 23. svibnja 2012. udovoljio je Microsoftovom zahtjevu za intervenciju, položenom u Tajništvu Općeg suda 2. ožujka 2012.

17 Stranke su 29. svibnja 2012. obaviještene da nije potrebna dodatna razmjena podnesaka na temelju članka 47. stavka 1. Poslovnika.

18 Microsoft je 11. srpnja 2012. podnio zahtjev za intervenciju. Tužitelji i Komisija 24. listopada 2012. podnijeli su svoja očitovanja glede navedenog zahtjeva.

19 Opći sud je 12. rujna 2012. u okviru mjera upravljanja postupkom strankama pisanim putem postavio pitanja. Stranke su na ta pitanja odgovorile u propisanim rokovima.

20 Budući da su dva suca bila spriječena odlučivati, predsjednik Općeg suda, u skladu s člankom 32. stavkom 3. Poslovnika, odredio je druga dva suca kako bi se popunilo sudsko vijeće.

21 Na temelju izvještaja suca izvjestitelja, Opći sud odlučio je otvoriti usmeni postupak te je u okviru mjera upravljanja postupkom intervenijentu pisanim putem postavio pitanje na koje treba odgovoriti na raspravi. Intervenijent je udovoljio tom zahtjevu.

22 Opći sud je na raspravi 29. svibnja 2013. saslušao izlaganja i odgovore stranaka na pitanja koja im je usmeno postavio.

23 Tužitelji od Općeg suda zahtijevaju da:

— odredi mjere upravljanja postupkom koje smatra potrebnima i osobito da odredi Komisiji da Općem sudu preda sve dokumente vezane uz pregovore koji se odnose na komunikaciju između Komisije i sudionika koncentracije glede mogućih dogovora o međudjelovanju;

— poništi pobijanu odluku;

— naloži Komisiji snošenje troškova.

24 Komisija od Općeg suda zahtijeva da:

— tužbu djelomično odbije kao nedopuštenu, a u ostalom dijelu kao neutemeljenu;

— naloži tužiteljima snošenje troškova.

25 Intervenijent od Općeg suda zahtijeva da:

— odbije tužbu;

— naloži tužiteljima snošenje troškova.

O pravu

26 U prilog osnovanosti svoje tužbe tužitelji ističu dva tužbena razloga koji se temelje na očitim pogreškama u ocjeni koje je počinila Komisija prilikom provedbe članaka 2. i 6. Uredbe br. 139/2004 te na povredi obveze obrazlaganja koju Komisija ima na temelju članka 296. UFEU-a. Prvi tužbeni razlog odnosi se na ocjenu horizontalnih učinaka koncentracije na tržište osobnih komunikacija. Drugi tužbeni razlog odnosi se na pogreške koje je Komisija počinila pri ocjeni učinka koje bi na tržište poslovnih komunikacija imao mogući spoj baze korisnika Skypea s uslugama Lynca.

27 Uvodno tim dvama tužbenim razlozima tužitelji ističu argumente vezane uz dokazne standarde koje Komisija mora poštovati kada primjenjuje Uredbu br. 139/2004 i uz intenzitet nadzora zakonitosti za koji je Opći sud nadležan.

28 Komisija u odgovoru na tužbu ističe, ne zahtijevajući pritom odluku o nedopuštenosti na temelju članka 114. Poslovnika, da Cisco nema pravnog interesa predlagati poništenje pobijane odluke na temelju prvog tužbenog razloga i da Messagenet nema procesnu legitimaciju djelovati u okviru čitave tužbe.

Dopuštenost

29 Glede dopuštenosti tužbe u dijelu koji se odnosi na Cisco, Komisija, koju podržava intervenijent, ne osporava da se pobijana odluka osobno i izravno odnosi na Cisco i da na temelju toga Cisco ima procesnu legitimaciju djelovati protiv tog akta, ali smatra da Cisco nema pravni interes djelovati protiv te odluke jer se ona odnosi na tržište osobnih komunikacija te je stoga prvi tužbeni razlog nedopušten. Naime, u mjeri u kojoj je cilj tog tužbenog razloga utvrditi da je Komisija počinila očitu pogrešku u ocjeni konkurentskog utjecaja koncentracije na tržištu na kojem Cisco nije prisutan, kao što je to u ovom slučaju tržište osobnih komunikacija, isticanje navedenog tužbenog razloga ne donosi mu prednost. Komisija smatra da tužitelji nemaju ovlast isticati tužbene razloge isključivo u interesu zakona.

30 Glede Messageneta, Komisija, koju podržava intervenijent, ističe da neznatno sudjelovanje Messageneta u upravnom postupku nije dovoljno da mu se prizna procesna legitimacija za djelovanje protiv pobijane odluke. Ona nadalje navodi da sudjelovanje Messageneta u navedenom postupku nije imalo nikakav utjecaj na sadržaj pobijane odluke i da u tom istom postupku nije utvrđeno da je Messagenet konkurent Skypeu. Komisija je na raspravi pojasnila da Messagenet i ne nudi softvere za videokomunikaciju.

31 Komisija i intervenijent stoga zaključuju da je prvi tužbeni razlog nedopušten glede Cisca te da je tužba u cijelosti nedopuštena glede Messageneta.

32 Tužitelji osporavaju argumente Komisije o dopuštenosti tužbe.

33 Glede dopuštenosti tužbe Cisca, valja podsjetiti na to da četvrta alineja članka 263. UFEU-a dopušta osobi koja nije adresat odluke podnijeti tužbu za poništenje te odluke ako se ona osobno i izravno odnosi na nju.

34 U skladu sa sudskom praksom, pitanje procesne legitimacije tužitelja ocjenjuje se u odnosu na učinke koje pobijani akt ima na njegov pravni položaj kada se pobijani akt s jedne strane izravno odnosi na tužitelja (u tom smislu vidjeti presudu Suda od 26. lipnja 1990., Sofrimport/Komisija, C-152/88, Zb., str. I-2477., t. 9. i presudu Općeg suda od 24. ožujka 1994., Air France/ Komisija, T-3/93, Zb., str. II-121., t. 80.) i, s druge strane, kada se taj isti akt osobno odnosi na tužitelja (u tom smislu vidjeti presudu Suda od 15. srpnja 1963., Plaumann/Komisija, 25/62, Zb., str. 197., 223.). Naprotiv, procesna legitimacija tužitelja ne određuje se u odnosu na tužbene razloge koje isti iznosi u prilog osnovanosti svoje tužbe.

35 Isto vrijedi i za pitanje ima li tužitelj pravni interes za djelovanje. Taj pravni interes proizlazi iz posljedica koje bi poništenje pobijane odluke moglo imati na pravni položaj tužitelja (presuda Suda od 24. lipnja 1986., AKZO Chemie i AKZO Chemie UK/Komisija, 53/85, Zb., str. 1965., t. 21. i presuda Općeg suda od 25. ožujka 1999., Gencor/Komisija, T-102/96, Zb., str. II-753., t. 40.). Taj interes mora postojati i biti konkretan, ocjenjuje se na dan podnošenja tužbe i postoji samo ako stranka koja je podnijela tužbu ima koristi od njezinog ishoda (vidjeti presudu Suda od 4. srpnja 2006., easyJet/Komisija, T-177/04, Zb., str. II-1931., t. 40. i navedenu sudsku praksu).

36 Dakle, u ovom slučaju Cisco je na dan podnošenja tužbe imao postojeći i konkretan pravni interes za poništenje pobijane odluke s obzirom na to da se njome dopušta koncentracija koja uključuje jednog od njegovih glavnih konkurenata i koja može utjecati na njegov položaj na tržištu. Stoga se pravni interes tog tužitelja ne može osporavati u odnosu na izreku pobijane odluke (u tom smislu vidjeti navedenu presudu easyJet/Komisija, t. 41.).

37 Ako je točno da se Opći sud mora suprotstaviti tome da tužitelj ističe tužbene razloge koje nema osobnog interesa iznositi (u tom smislu vidi presudu Suda od 30. lipnja 1983., Schloh/Conseil, 85/82, Zb., str. 2105., t. 13. i 14.), to nije slučaj glede prvog tužbenog razloga koji ističu tužitelji u predmetnom slučaju. Naime, taj se tužbeni razlog izravno odnosi na ocjenu horizontalnih učinaka koncentracije i time na jedan od temelja izreke pobijane odluke. Budući da Cisco ima pravni interes djelovati protiv te izreke, on isto tako ima i pravni interes osporavati pobude i razloge na temelju kojih je Komisija donijela tu izreku (u tom smislu vidjeti gore navedenu presudu easyJet, t. 41.).

38 Nadalje valja podsjetiti na to da odsutnost odnosa tržišnog natjecanja između tužitelja i poduzeća koja su sudionici koncentracije ne znači nužno da je tužiteljeva tužba nedopuštena, osobito zato jer on djeluje na tržištu koje je susjedno onima na kojima djeluju sudionici koncentracije (u tom smislu vidjeti presudu Suda od 30. rujna 2003., ARD/Komisija, T-158/00, Zb., str. II-3825., t. 78. do 95.).

39 Dakle, dva tužbena razloga koje tužitelji ističu u prilog osnovanosti svoje tužbe usko su povezana. Drugi tužbeni razlog tako počiva na pretpostavci da će novi subjekt iskoristiti svoj važan položaj na tržištu osobnih komunikacija, osobito na tržištu videokomunikacija, kako bi iskrivio tržišne uvjete na tržištu poslovnih komunikacija. Istom logikom tužitelji ističu da je krajnji gospodarski cilj koncentracije na tržištu osobnih komunikacija dijelom moguće objasniti mogućnošću ostvarivanja dobiti na tržištu poslovnih komunikacija.

40 Glede procesne legitimacije Messageneta, valja primijetiti da su Cisco i Messagenet podnijeli jednu jedinstvenu tužbu. Dakle, prema već ustaljenoj sudskoj praksi, s obzirom na to da je riječ o jednoj jedinstvenoj tužbi te da jedan od tužitelja ima procesnu legitimaciju, ne treba ispitivati procesnu legitimaciju drugog tužitelja osim ako to ne zahtijevaju razlozi ekonomičnosti postupka (u tom smislu vidjeti presudu Suda od 24. ožujka 1993., CIRFS e.a./Komisija, C-313/90, Zb., str. I-1125., t. 31., presudu Općeg suda od 9. srpnja 2007., Sun Chemical Group e.a./Komisija, T-282/06, Zb., str. II-2149., t. 50. do 52.). Čak i kada bi se odvojenim ispitivanjem dopustivosti tužbe Messageneta u predmetnom slučaju utvrdilo da on nema procesnu legitimaciju, Opći sud bi neovisno o tome trebao ispitati tužbu u cijelosti. Dakle, ne postoje razlozi ekonomičnosti postupka koji opravdavaju to da Opći sud zanemari navedenu sudsku praksu.

41 Stoga valja odbaciti argumentaciju Komisije glede dopuštenosti tužbe i tužbu proglasiti dopuštenom.

Meritum

Dokazni standardi Komisije i intenzitet sudbenog nadzora

42 Tužitelji najprije ističu više argumenata o dokaznim standardima koje Komisija mora slijediti pri nadzoru koncentracije i o intenzitetu nadzora zakonitosti koji u vezi s tim provodi Opći sud.

43 Tužitelji ističu da Komisija, za razliku od odluka donesenih na temelju članka 8. Uredbe br. 139/2004, nema nikakvu diskrecijsku ovlast prilikom odlučivanja na temelju članka 6. stavka 1. podstavka (b) iste uredbe. Nadzor zakonitosti koji Opći sud mora obavljati nad odlukama donesenima na temelju te uredbe ne odnosi se na pitanje sprječava li koncentracija o kojoj je riječ na značajan način tržišno natjecanje na unutarnjem tržištu, nego na to potiče li koncentracija objektivno ozbiljne sumnje zbog kojih je potrebno dodatno ispitivanje. Tužitelji smatraju da ta vrsta nadzora mora odgovarati onoj koju Opći sud obavlja nad državnim potporama u pogledu odluka kojima Komisija odlučuje hoće li

otvoriti postupak u smislu članka 108. stavka 2. UFEU-a. Opći sud ne može se stoga ograničiti na provjeru je li Komisija počinila očitu pogrešku u ocjeni. Naprotiv, on treba ispitati je li Komisija mogla izvan razumne sumnje zaključiti da pobijana koncentracija ne uzrokuje probleme tržišnog natjecanja čak i na najužem tržištu.

44 Komisija, koju podržava intervenijent, osporava te argumente.

45 Valja podsjetiti na to da, kada Komisija ispituje koncentraciju u smislu članka 2. Uredbe br. 139/2004, ona obavlja prvu fazu ispitivanja i utvrđuje potiče li koncentracija ozbiljne sumnje o sukladnosti s unutarnjim tržištem na temelju članka 6. stavka 1. iste uredbe. Ako Komisija zaključi da konkurencija koja je predmet ispitivanja potiče takve sumnje, ona otvara drugu fazu ispitivanja na kraju koje mora odlučiti sprječava li koncentracija bitno konkurenciju na unutarnjem tržištu u smislu članka 8. Uredbe br. 239/2004.

46 Ako je točno da se, za razliku od članka 8. Uredbe br. 139/2004, članak 6. iste uredbe odnosi na prisutnost ili odsutnost ozbiljnih sumnji u sukladnost prijavljene koncentracije s unutarnjim tržištem, Komisija u oba slučaja mora primijeniti iste kriterije ocjenjivanja koji su predviđeni u članku 2. te uredbe. Isto tako, a suprotno onome što tvrde tužitelji, dokazni standardi za odluke donesene na temelju članka 6. nisu viši od onih za odluke donesene na temelju članka 8. iste uredbe. Naime, bilo da Komisija odobri koncentraciju na kraju prve faze ispitivanja, kao u predmetnom slučaju, ili da je odobri nakon druge faze ispitivanja, dokazni standardi koje pritom primjenjuje su isti. Odgovor na pitanje može li Komisija odlučivati na temelju članka 6. ili članka 8. Uredbe br. 139/2004 stoga ovisi o raspoloživosti dokaza u tom trenutku, a ne o njihovoj kvaliteti, što je i razvidno iz uvodne izjave 35. Uredbe br. 139/2004.

47 Glede dokaznih standarda, iz presude Suda od 10. srpnja 2008., Bertelsmann i Sony Corporation of America/Impala (C-413/06 P, Zb., str. I-4951., t. 50. do 53.), proizlazi da je Komisija u načelu dužna zauzeti stajalište o koncentraciji o kojoj odlučuje dopuštanjem ili zabranom takve koncentracije na temelju ocjene njezinih najvjerojatnijih gospodarskih posljedica. Dakle, kao što ističe Komisija, riječ je o ocjeni vjerojatnosti, a ne, kao što ističu tužitelji, o obvezi Komisije da izvan razumne sumnje dokaže da koncentracija ne stvara probleme u vezi s konkurencijom.

48 U tom pogledu, Komisija ispravno upućuje na to da Uredba 139/2004 ne počiva na pretpostavci nesukladnosti koncentracije s unutarnjim tržištem. Stoga uređenje nadzora koncentracije nije usporedivo s uređenjem nadzora koje reguliraju članci 107. i 108. UFEU-a, a koje se temelji na sustavu zabrana i iznimaka.

49 Tužitelji tako ispravno ističu da članak 6. stavak 1. podstavak (c) Uredbe br. 139/2004 Komisiji ne daje nikakvu diskrecijsku ovlast glede otvaranja druge faze dodatne istrage kada je ona suočena s ozbiljnim sumnjama glede sukladnosti koncentracije s unutarnjim tržištem. Naime, kada Komisija ima ozbiljne sumnje glede sukladnosti koncentracije s unutarnjim tržištem, ona mora otvoriti drugu fazu ispitivanja. Međutim, iako je pojam „ozbiljne sumnje“ objektivne naravi, Komisija ispravno napominje da ona prije donošenja odluke na temelju članka 6. stavka 1. podstavka (c) Uredbe br. 139/2004 mora provesti složene gospodarske procjene i da u tu svrhu raspolaže određenim diskrecijskim prostorom o kojem Opći sud mora voditi računa (presuda Suda od 3. travnja 2003., Royal Philips Electronics/Komisija, T-119/02, Zb., str. II-1433., t. 77.).

50 Posljedično, sudska praksa predviđa isti stupanj sudskog nadzora za odluke donesene na temelju članka 6. Uredbe br. 139/2004 i za odluke donesene na temelju članka 8. iste uredbe. Kao što se ističe Komisija, u obama slučajevima nadzor suda Unije nad složenim gospodarskim ocjenama Komisije treba biti ograničen na provjeru poštovanja pravila postupka i obrazlaganja, točnosti utvrđivanja činjeničnog stanja kao i odsutnosti očite pogreške u ocjeni i zloporabu ovlasti. U tom smislu, valja podsjetiti na to da sud Unije mora provjeriti ne samo materijalnu točnost navedenih dokaznih elemenata, njihovu vjerodostojnost i dosljednost nego isto tako mora nadzirati moraju li se ti elementi koji čine ukupnost

relevantnih podataka uzeti u obzir pri ocjeni složene situacije i jesu li su oni takve prirode da mogu poduprijeti zaključke koji iz njih proizlaze (glede odluka koje su donesene na temelju članka 8. Uredbe 139/2004 vidjeti presudu Suda od 15. veljače 2005., Komisija/Tetra Laval, C-12/03 P, Zb., str. I-987., t. 39.; glede odluka koje su donesene na temelju članka 6. iste uredbe vidjeti gore navedenu presudu Sun Chemical Group e.a./Komisija, t. 60.).

Prvi tužbeni razlog koji se odnosi na horizontalne učinke operacije koncentracije na tržištu osobnih komunikacija

51 Prema pobijanoj odluci, aktivnosti Skypea u području osobnih komunikacija preklapaju se s aktivnostima Microsofta koje se obavljaju putem WLM-a. To se preklapanje osobito odnosi na videokomunikacije putem PC-a koji upotrebljavaju Windows, koje čine usko tržište. Na tom uskom tržištu WLM ima 30 do 40% tržišnog udjela, a Skype 40 do 50% tržišnog udjela, tako da bi koncentracija stvorila sjedinjeni udio koji bi zauzimao između 80 i 90% tržišta (uvodne izjave 97. do 102. i uvodna izjava 109. pobijane odluke).

52 Ipak, Komisija smatra da to sjedinjenje ne potiče ozbiljne sumnje o sukladnosti koncentracije s unutarnjim tržištem. Kao prvo, ona u tom smislu smatra da tržišni udjeli nisu snažan pokazatelj tržišne snage na rastućem tržištu i da bi, s obzirom na to da se usluge videokomunikacije nude besplatno, svaki pokušaj nametanja cijena potaknuo potrošače da promijene pružatelja usluga. Isto bi se dogodilo kada bi subjekt koji je nastao koncentracijom prestao inovirati, budući da potrošači pridaju veliku važnost inovaciji proizvoda. Kao drugo, novi subjekt trpio bi konkurentski pritisak kako od novih sudionika koji bi nudili inovativne proizvode tako i od mnogobrojnih postojećih operatera kao što su osobito Google i Facebook. Kao treće, potražnja za videokomunikacijama koje nudi WLM bila bi u značajnom padu. Štoviše, prisutnost WLM-a na tablet računalima i pametnim telefonima (smartphones) vrlo je ograničena budući da je riječ o korisničkim softverskim platformama u punom razvoju. Kao četvrto, mrežni učinci koji mogu proizići iz koncentracije bili bi slabi zbog činjenice da su korisnici skloni komunicirati u malim ograničenim skupinama i da se pritom koriste uslugama više operatera. Ti čimbenici svjedoče o lakoći kojom skupine korisnika prelaze drugim pružateljima komunikacijskih usluga.

53 Tužitelji smatraju da je Komisija, da je ispravno primijenila Smjernice za ocjenu horizontalnih koncentracija prema Uredbi Vijeća o kontroli koncentracija između poduzetnika (SL 2004, C 31, poglavlje 8., svezak 5., stranica 59., u daljnjem tekstu: Smjernice o horizontalnim koncentracijama) i da je poštovala svoju dosadašnju praksu odlučivanja, trebala dodatno ispitati protutržišne učinke koncentracije. Tužitelji smatraju da je Komisija trebala ispitati mogu li ti problemi biti riješeni nametanjem uvjeta koji osiguravaju međudjelovanje između komunikacijskih usluga koje nudi novi subjekt i onih koje nude postojeći pružatelji usluga. Time što je odobrila operaciju u prvoj fazi i nije u tom smislu zahtijevala preuzimanje obveza Komisija je počinila više očitih pogrešaka u ocjeni jer nije izrazila ozbiljne sumnje glede predmetne operacije.

54 U prilog osnovanosti svoje tužbe, tužitelji u bitnome ističu tri prigovora.

55 Kao prvo, tužitelji zamjeraju Komisiji što nije razmotrila mrežne učinke na tržištima osobnih komunikacija, osobito one koji nastaju na uskom tržištu. Prema mišljenju tužitelja, Komisijino ispitivanje mrežnih učinaka bilo je u suprotnosti s njezinom dosadašnjom praksom odlučivanja i, ne objasnivši zašto je odstupila od te prakse, Komisija je povrijedila svoju obvezu obrazlaganja.

56 Drugo, tužitelji pojašnjavaju da spoj vrlo visokog tržišnog udjela i stupnja koncentracije 7340 prema indeksu Herfindahl-Hirschmann (u daljnjem tekstu: HHI) u najmanju ruku predstavlja snažan pokazatelj postojanja problema tržišnog natjecanja koji opravdava otvaranje dodatne istrage, s obzirom na to da argumenti istaknuti u pobijanoj odluci ne objašnjavaju dokaznu vrijednost tih dvaju

elemenata. Naposljetku, pobijana odluka ne sadrži nikakav dokaz o mogućnosti da potrošači promijene pružatelja usluga ako novi subjekt prestane inovirati ili osiguravati međudjelovanje s konkurencijskim uslugama.

57 Kao treće, tužitelji smatraju da je Komisija pogrešno ocijenila konkurentske pritiske kojima bi bio izložen novi subjekt.

58 Komisija i intervenijent smatraju da su argumenti tužitelja neutemeljeni.

59 Iz članka 2. Uredbe br. 139/2004 proizlazi da samo one koncentracije koje bitno ograničavaju učinkovito tržišno natjecanje na unutarnjem tržištu ili njegovom značajnom dijelu, poglavito zbog stvaranja ili jačanja vladajućeg položaja, moraju biti proglašene nespojivima s unutarnjim tržištem.

60 Glede horizontalnih koncentracija, Smjernice o horizontalnim koncentracijama navode kriterije koje Komisija primjenjuje kada određuje ispunjava li neka koncentracija uvjete zabrane predviđene u članku 2. Uredbe br. 139/2004. Iz točke 22. Smjernica proizlazi da su ti uvjeti ispunjeni osobito onda kada koncentracija dovodi do otklanjanja značajnih konkurentskih pritisaka koji terete sudionike koncentracije i posljedičnog povećanja njihove tržišne snage bez potrebe da dogovaraju smjer zajedničkog djelovanja.

61 Sukladno točki 8. Smjernica o horizontalnim koncentracijama, činjenica da jedno ili više poduzeća poveća tržišnu snagu može uzrokovati štetu konkurenciji ako ta snaga omogućuje subjektu koji je nastao koncentracijom da na profitabilan način počne povećavati cijene, smanjivati proizvodnju, izbor i kvalitetu ponuđenih dobara i usluga kao i smanjivati inovacije ili na neki drugi način utjecati na parametre tržišnog natjecanja.

62 Prema sudskoj praksi, teret dokaza da koncentracija uzrokuje takve štete je na Komisiji (u tom smislu vidjeti presudu Općeg suda od 21. rujna 2005., EDP/Komisija, T-87/05, Zb., str. II-3745., t. 61.). Isto tako valja podsjetiti da, kada se Komisija poziva na buduće ponašanje koje će prema njezinom mišljenju usvojiti subjekt koji nastane koncentracijom, na njoj je da, na temelju čvrstih dokaza i s dovoljnim stupnjem vjerojatnosti, utvrdi da će se novi subjekt zaista tako i ponašati (presuda Općeg suda od 14. prosinca 2005., General Electric/Komisija, T-210/01, Zb., str. II-5575., t. 464.).

63 Kada Komisija mora provesti prospektivno ispitivanje u kojem mora voditi računa o mnogobrojnim gospodarskim čimbenicima, ona raspolaže određenim diskrecijskim prostorom o kojem Opći sud treba voditi računa prilikom obavljanja nadzora. To, međutim, ne znači da se Opći sud mora suzdržati od nadziranja tumačenja podataka gospodarske prirode koje obavlja Komisija kao što je prethodno utvrđeno u točki 50.

64 S obzirom na ova razmatranja, potrebno je ispitati argumente koje ističu tužitelji u prilog prvom tužbenom razlogu. To ispitivanje obavit će se redoslijedom različitim od onoga kojim su tužitelji naveli svoje argumente. Naime, najprije valja ispitati argumente koji se odnose na tržišni udio kako bi se nakon toga ocijenili oni koji se odnose na mrežne učinke. Naposljetku valja ispitati argumente koji se odnose na štetu koju osporavana koncentracija može uzrokovati tržišnom natjecanju.

– Tržišni udio

65 Glede vrlo velikih tržišnih udjela na uskom tržištu, iz točke 17. Smjernica o horizontalnim koncentracijama te iz sudske prakse koju se navodi u toj točki proizlazi da tržišni udjeli od 50% i veći mogu predstavljati ozbiljne dokaze postojanja vladajućeg položaja. Ipak, valja pojasniti da tržišni udjeli jedino mogu upućivati na probleme tržišnog natjecanja ako je tržište na koje se ti dijelovi odnose bilo prethodno određeno. Isto vrijedi i za HHI koji tužitelji također navode.

66 Dakle, u predmetnom slučaju Komisija se ograničila na razlikovanje osobnih i poslovnih komunikacija (vidi prethodnu t. 7.). Međutim, ona nije zauzela stajalište o pitanju je li unutar kategorije osobnih komunikacija potrebno razlikovati još uža mjerodavna tržišta s obzirom na funkcije, softverske platforme i operativne sustave tih komunikacija jer smatra da prijavljena koncentracija ne stvara probleme tržišnog natjecanja ni na najužim tržištima. Komisija je osobito primijetila da će, i ako bude djelovao na uskom tržištu, novi subjekt biti izložen značajnim konkurentskim pritiscima.

67 Dakle, tužitelji temelje svoj prigovor koji se odnosi na tržišnu snagu novog subjekta na uskom tržištu na netočnom postulatu utoliko što Komisija nije odredila postojanje posebnog tržišta osobnih videokomunikacija putem PC-a koji upotrebljavaju Windows. Dakle, u pobijanoj odluci Komisija nije utvrdila mogu li postojeći operateri na uskom tržištu djelovati neovisno o konkurentskom pritisku ostalih sredstava osobne komunikacije kao što su usluge koje se nude s drugih softverskih platformi ili drugih operativnih sustava. Štoviše, ni sami tužitelji nisu priložili nikakav dokaz niti studiju iz kojih je moguće zaključiti o postojanju takvog uskog tržišta. Naprotiv, ograničili su se na osporavanje dijelova pobijane odluke kako bi umanjili važnost tržišnih udjela (vidi prethodnu t. 56.). K tome, to osporavanje nije utemeljeno.

68 Kao prvo, glede brojki koje se odnose na korištenje WLM-a, dovoljno je primijetiti da brojke koje se spominju u pobijanoj odluci upućuju na značajnu nestabilnost tržišnog udjela WLM-a u relativno ograničenom razdoblju od sedam mjeseci. Neovisno o pitanju jesu li gubici tržišnih udjela koristili Skypeu ili drugim pružateljima usluga videokomunikacije, te brojke svjedoče o nestabilnosti tržišnih udjela na uskom tržištu, na što se Komisija osvrnula samo u svrhu svog ispitivanja.

69 Osim toga i povrh svega, kao što su to istaknuli Komisija u pobijanoj odluci i u odgovoru na tužbu te intervenijent, sektor osobnih komunikacija novi je sektor u punom razvoju čija su značajka kratki inovacijski ciklusi te u kojem veliki tržišni udjeli mogu biti kratkog vijeka. U takvom dinamičnom okruženju veliki tržišni udjeli nisu nužno pokazatelji tržišne snage, a time ni trajne štete konkurenciji koju Uredba br. 139/2004 nastoji spriječiti.

70 Kao drugo, iako PC-i ostaju najkorištenija softverska platforma za osobne videokomunikacije, značajan i rastući dio nove potražnje za tim uslugama dolazi od korisnika tablet računala i pametnih telefona, a sukladno uvodnoj izjavi 32. pobijane odluke prodaja tih uređaja u Zapadnoj Europi nadmašila je prodaju PC-a. Komisija i intervenijent ispravno ističu važnost tog rasta, a tužitelji to ne osporavaju jer svakim pokušajem da očituje ikakvu tržišnu snagu na uskom tržištu novi subjekt riskira ojačati taj rast na svoju štetu. Naime, novi je subjekt manje prisutan na ostalim softverskim platformama i mora se suočiti s jakom konkurencijom ostalih operatera, osobito Applea i Googlea.

71 Kao treće, intervenijent također ispravno primjećuje da sve češća upotreba tablet računala i pametnih telefona za videokomunikacije upućuje na to da sve veći broj korisnika očekuje da se te komunikacije mogu obavljati putem svih vrsta softverskih platformi. Neznatna prisutnost WLM-a na tablet računalima i pametnim telefonima ne dopušta mu da odgovori na tu novu potražnju i stoga smanjuje njegovu tržišnu privlačnost. Stoga Komisija ispravno upućuje na tu ograničenu prisutnost kako bi umanjila važnost velikih tržišnih udjela prisutnih na uskom tržištu i koristi se time kao polazišnom točkom svog ispitivanja tržišnog natjecanja u pobijanoj odluci.

72 Kao četvrto, nije osnovan argument tužitelja kako Facebook nije stvarni konkurent subjekta koji nastaje koncentracijom. Naime, jedini element koji oni ističu u prilog tom argumentu jest činjenica da je Facebook stjecatelj licence i strateški saveznik Skypea i da se ne može koristiti Skypeovim softverom kako bi nudio usluge koje konkuriraju naplatnim uslugama Skypea, pod imenom SkypeOut, koji, među ostalim, omogućuje zvanje fiksnih i mobilnih telefonskih brojeva i videokomunikaciju koja uključuje više od dvije osobe. Tužitelji, međutim, ne tvrde da taj dogovor sprječava Facebook da nudi usluge videokomunikacije potrošačima koji se odluče koristiti uslugama novog subjekta ukoliko ovaj odluči očitovati ikakvu tržišnu snagu. U tom smislu Komisija i intervenijent ispravno ističu da upotreba iste tehnologije dvaju poduzeća nužno ne utječe na konkurentske odnose između njih.

73 Kao peto, suprotno onome što tvrde tužitelji, besplatnost usluga važan je čimbenik prilikom ocjene tržišne snage novog subjekta. Naime, u mjeri u kojoj se korisnici očekuju besplatno koristiti uslugama osobne komunikacije, mogućnosti novog subjekta da slobodno odredi svoju cjenovnu politiku vrlo je ograničena. Komisija ispravno primjećuje da svaki pokušaj naplate od korisnika predstavlja rizik smanjenja privlačnosti usluga i usmjeravanja korisnika prema drugim pružateljima usluga koji nastavljaju besplatno nuditi svoje usluge. Slično tome, ako novi subjekt ne bude unosio inovacije u komunikacijske usluge, on isto tako, ovisno o opsegu inovacije na predmetnom tržištu, riskira smanjenje privlačnosti. U tom pogledu valja podsjetiti da ne postoje tehničke ni gospodarske zapreke koje sprječavaju korisnike da promijene pružatelje usluga (vidi prethodnu t. 78.).

74 Iz navedenog proizlazi da visoki tržišni udjeli i visok stupanj koncentracije na uskom tržištu, kojima se Komisija koristila samo kao radnom hipotezom, nisu pokazatelji tržišne snage koja novom subjektu dopušta da značajno onemogući učinkovito tržišno natjecanje na unutarnjem tržištu.

– Mrežni učinci

75 Glede mrežnih učinaka koji proistječu iz predmetne koncentracije i sprječavaju pristup tržištu, tužitelji ističu da mrežni učinci nastaju u ukupnosti tržišta osobnih komunikacija. Oni su na raspravi također istaknuli da ti mrežni učinci dodatno jačaju vladajući položaj novog subjekta na uskom tržištu.

76 U početku valja primijetiti da postojanje mrežnih učinaka ne donosi nužno konkurencijsku prednost novom subjektu. Naime, u segmentima tržišta osobnih komunikacija koje nisu videokomunikacije putem PC-a koji koriste Windows konkurentski operateri imaju dovoljno značajne tržišne udjele da mogu stvarati nove mreže. Tako iz točaka 103. do 105. pobijane odluke, čiji sadržaj tužitelji ne osporavaju, proizlazi da je mreža korisnika istodobnih poruka na Facebooku važnija od mreže subjekta koji nastaje koncentracijom. Isto tako, iz uvodnih izjava 106. do 108. pobijane odluke, čiji sadržaj tužitelji dodatno ne osporavaju, proizlazi da u segmentu glasovne telefonije koncentracija ne bi promijenila postojeću situaciju jer je tržišni udio WLM-a u njemu vrlo neznatan.

77 Glede mrežnih učinaka na samom uskom tržištu, tužitelji nisu ni na koji način utvrdili niti dokazali da bi se zbog koncentracije povećao stupanj korištenja uslugama videokomunikacije koje nude WLM i Skype putem PC-a koji koriste Windows. Naime, tužitelji kritiziraju Komisijino ispitivanje mrežnih učinaka, ali ne ističu elemente koji pokazuju kako bi ti učinci imali utjecaja na tržišno natjecanje na uskom tržištu (vidi prethodnu t. 55.).

78 U svakom slučaju, prigovor koji se temelji na mrežnim učincima nije osnovan.

79 Kao prvo, za razliku od situacija koje su temelj prethodnim odlukama Komisije na koje se pozivaju tužitelji i kao što je na to upozorio intervenijent, ne postoje tehničke ni financijske zapreke koje sprječavaju korisnike da preuzmu više komunikacijskih aplikacija na svoje softverske platforme, osobito kada je riječ o besplatnim softverima koje je lako preuzeti i koji zauzimaju malo mjesta na tvrdim diskovima.

80 Kao drugo, argument tužitelja da je pomicanje potrošača prema alternativnim pružateljima usluga složeno s obzirom na to da oni pripadaju različitim malim međusobno povezanim skupinama počiva na pogrešnoj pretpostavci da pomicanje mora uključivati sve skupine unutar jedne operacije. No, Komisija i intervenijent ispravno primjećuju da ne postoji nikakva financijska ni tehnička zapreka tome da se mala skupina pomakne i da se korisnici nastave služiti s više komunikacijskih softvera istodobno.

81 Suprotno neutemeljenim tvrdnjama tužitelja, Komisija je u pobijanoj odluci iznijela konkretne podatke o postojanju takve pojave višestrukog korištenja. Naime, Komisija se nije pozvala samo na postojanje takve pojave između WLM-a i Skypea prije koncentracije. Izvještaj naveden u bilješci na dnu stranice

52. pobijane odluke navodi mnogo ostalih primjera višestrukog korištenja koji uključuju Skype i alternativne pružatelje usluga kao što su Yahoo!, AIM i Gmail. Štoviše, uvodna izjava 93. pobijane odluke, čiji sadržaj tužitelji ne osporavaju, upućuje na nove konkurente kao što su Facebook, Viber, Fring i Tango, što dokazuje da mrežni učinci ni u kojem slučaju ne sprječavaju pristup tržištu.

82 Kao treće, tužitelji dodatno ne osporavaju opažanje iz točaka 73. i 74. pobijane odluke prema kojem bi se povećanje potražnje za uslugama videokomunikacije za širu javnost u velikoj mjeri odrazilo i na ostale softverske platforme koje nisu osobna računala, poput tablet računala i pametnih telefona. Ako se privlačnost komunikacijskog softvera povećava s povećanjem broja korisnika, mrežni učinci mogu biti značajni samo ako taj softver omogućuje kontaktiranje i onih korisnika koji se služe tim ostalim softverskim platformama za svoje videokomunikacije. Dakle, u predmetnom slučaju prisutnost WLM-a na ostalim softverskim platformama koje nisu PC koji koriste Windows nije značajna, tako da koncentracija ne mijenja uvjete tržišnog natjecanja.

83 Kao četvrto, glede izjava komercijalne prirode čelnih osoba sudionika koncentracije prema kojima se vrijednost Skypea povećava s brojem korisnika, valja pojasniti da Komisija ne osporava postojanje mrežnih učinaka. Naime, kao što slijedi iz uvodnih izjava 91. do 94. pobijane odluke, Komisija jedino smatra da takvi mrežni učinci ne predstavljaju prepreke pristupu. Osim toga, spomenute izjave više potvrđuju nego što pobijaju stajalište koje zastupa Komisija. Naime, te izjave mogu se tumačiti kao da odražavaju volju intervenijenta da se, zahvaljujući preuzimanju Skypea, uključi na softverske platforme na koje mu WLM nije dopustio pristup.

84 Iz navedenog proizlazi da nije osnovan prigovor koji se temelji na mrežnim učincima i preprekama pri pristupu koje bi iz njih proizlazile.

– Šteta nanesena tržišnom natjecanju

85 Čak i ako koncentracija poveća tržišnu snagu intervenijenta, tužitelji ne pružaju nikakve relevantne naznake o načinu na koji će ta pretpostavljena tržišna snaga omogućiti novom subjektu da uzrokuje značajnu štetu tržišnom natjecanju.

86 Kao prvo, glede cijena, tužitelji ne osporavaju da su usluge videokomunikacije besplatno ponuđene korisnicima, ali ističu da bi povećanje cijena moglo utjecati na usluge Skypea prema drugim mrežama, na prihode od promidžbe i na prihode s povezanih tržišta. Isto tako, tužitelji su na raspravi tvrdili da bi Skype mogao pokušati naplaćivati neke usluge koje trenutno nudi besplatno.

87 Ti argumenti nisu osnovani.

88 Najprije, naplatne usluge Skypea, osobito usluge SkypeOut, samo se u vrlo ograničenoj mjeri odnose na videokomunikacije. Naime, samo minimalan postotak prihoda SkypeOuta proizlazi iz grupnih videokomunikacija koje podrazumijevaju više od dva korisnika istodobno. Nadalje, kao što je to istaknula Komisija, nijedan operater trenutno ne zna kako unovčiti svoje usluge videokomunikacije između dvaju sudionika. Potrošači očekuju da su im te usluge ponuđene besplatno. Dakle, tužitelji nisu dokazali kako bi koncentracija omogućila Skypeu da promijeni tržišne uvjete, a da potrošači ne promijene operatera.

89 Također, tužitelji ne uspijevaju objasniti kako bi moguća tržišna snaga na uskom tržištu videokomunikacija putem PC-a koji koriste Windows mogla nametnuti povećanje cijena za različite komunikacijske usluge. Štoviše, tužitelji u potpunosti zanemaruju ograničenja tržišnog natjecanja koja bi stvarali operateri fiksne telefonije i pružatelji mrežnih telefonskih govornih usluga različiti od Skypea u pretpostavci da novi subjekt pokuša povećati cijenu govorne komunikacije SkypeOuta.

90 Zatim, tužitelji dodatno ne objašnjavaju kako bi novi subjekt mogao nametnuti povećanje cijena oglašivačima. Oni nisu naveli ni dokazali postojanje reklamnog tržišta koje je usmjereno osobito na osobne videokomunikacijske usluge na PC-ima koji koriste Windows. Dakle, u nedostatku takvog tržišta, oglašivači mogu jednostavno odustati od svakog pokušaja povećanja cijena preusmjeravajući svoje reklamne troškove na druge medije, na primjer na internet ili nekamo drugamo.

91 Naposljetku, tužitelji ne pružaju dodatne informacije o mogućnosti da novi subjekt nametne povećanje cijena na povezanim tržištima kao što su komunikacijske usluge za poduzeća. Oni samo ističu drugi tužbeni razlog koji će biti ispitan u nastavku.

92 Kao drugo, navodi tužitelja koji se odnose na utjecaj koncentracije na kvalitetu i inovativnost videokomunikacijskih usluga još su apstraktniji, to više što ne dovode u pitanje opažanja Komisije u uvodnim izjavama 81. do 84. pobijane odluke prema kojima komunikacijske usluge namijenjene široj javnosti ovise o inovacijama. Svaki pokušaj novog subjekta da snizi kvalitetu svojih usluga na uskom tržištu samo bi ubrzao gubitak relativne važnosti koji trpe videokomunikacijske usluge putem PC-a koji koriste Windows (vidi prethodnu t. 70.).

93 Kao treće, tužitelji ne mogu ispraviti nedostatke svojih argumenata glede štete koja je za tržišno natjecanje uzrokovana osporavanom koncentracijom kada se pozivaju na cijenu preuzimanja od 8,5 milijardi američkih dolara (USD). U tom pogledu, Komisija ispravno ističe da, s obzirom na visok broj mogućih tržišnih modela i odsutnost vjerodostojnih podataka o tržištu koji se odnose na njihovu implementaciju na novim tržištima, ocjena koncentracije nema funkciju predvidjeti koji će model u praksi ostvarivati dobit u segmentu videokomunikacija i tako biti održiv u budućnosti. Naime, ovlasti koje Uredba br. 139/2004 povjerava Komisiji ograničene su na ispitivanje značajnih ograničavanja tržišnog natjecanja koja mogu biti posljedica koncentracije. Te ovlasti pritom ne dopuštaju Komisiji da nagađa o iznosu cijene nekog preuzimanja ili da stajalište zainteresiranih sudionika o vrijednosti neke transakcije nadomjesti svojim, to više što razlozi na kojima počiva transakcija nisu uvijek gospodarske prirode.

94 Iz toga proizlazi da tužitelji nisu dokazali na koji način koncentracija može prouzrokovati štetu tržišnom natjecanju na tržištu osobnih komunikacija.

95 Posljedično, tužitelji nisu dokazali da je Komisija počinila očitu pogrešku u ocjeni kada je procijenila da koncentracija ne potiče ozbiljne sumnje glede svoje usklađenosti s unutarnjim tržištem glede osobnih komunikacijskih usluga.

96 Štoviše, budući da tužitelji zamjeraju Komisiji da nije objasnila razloge koji su je naveli da odstupi od svoje prijašnje prakse donošenja odluka, dovoljno je podsjetiti da, za razliku od prethodnih odluka, u predmetnom slučaju nisu prisutne tehničke ni financijske zapreke koje sprječavaju korisnike da preuzmu više komunikacijskih softvera odjednom (vidi prethodnu t. 78.). Dakle, nije riječ o bilo kakvoj promjeni prakse koju je Komisija morala obrazložiti u pobijanoj odluci. Argument koji se odnosi na povredu članka 296. UFEU-a koji tužitelji ističu u prilog osnovanosti svog prvog tužbenog razloga treba, dakle, biti odbijen.

97 U tim okolnostima valja u potpunosti odbiti prvi tužbeni razlog.

Drugi tužbeni razlog koji se odnosi na konglomeratne učinke koncentracije na tržištu poslovnih komunikacija

98 Iz pobijane odluke proizlazi da su treći tijekom upravnog postupka izrazili bojazan da bi koncentracija mogla imati konglomeratne učinke na tržište poslovnih komunikacija. Jedan od učinaka na koje upozoravaju odnosi se na to da bi novi subjekt mogao stvoriti povlaštenu vezu između korisnika Skypea i Microsoftovog proizvoda Lync. Taj bi mu povlašten spoj donio tržišnu prednost kod poslovnih korisnika, osobito onih koji se koriste pozivnim centrima.

99 Komisija je u pobijanoj odluci procijenila da takva bojazan nije opravdana. Najprije, novi subjekt nema mogućnost provesti takvu strategiju jer Skype nije proizvod prilagođen potrebama poduzeća koja se koriste pozivnim centrima. Nadalje, taj subjekt nema poticaja sprječavati da poduzeća koja upotrebljavaju druge poslovne komunikacijske usluge pristupe korisnicima Skypea. Ta bi poduzeća zadržala mogućnost da besplatno preuzmu aplikaciju Skype. Osim toga, Skype nije prijeko potreban proizvod za korisnike pozivnih centara jer postoje mnogobrojna ostala rješenja koja omogućuju komunikaciju s potrošačima. Naposljetku, s obzirom na to da je Lync suočen s konkurencijom drugih tržišnih igrača kao što su Cisco i IBM, malo je vjerojatno da protutržišni učinci mogu nastati u sljedeće tri godine.

100 Tužitelji ističu da Komisija nije razmotrila strategiju isključivanja koju bi novi subjekt mogao provesti na tržištu poslovnih komunikacija stvarajući isključivo ili povlašteno međudjelovanje između proizvoda Lync i velike baze klijenata Skypea. Ta strategija omogućila bi novom subjektu da od Lynca napravi jedini proizvod koji može odgovoriti na rastuću potražnju od strane dijela velikih poslovnih korisnika koji žele moći komunicirati sa svojim klijentima i drugim poslovnim kontaktima. U tom smislu, novi subjekt bi mogao, u skladu sa Microsoftovom prethodnom praksom isključivanja, iskoristiti snažan položaj koji ima na tržištima koja su povezana s tržištem poslovnih komunikacija i spojiti ponude Lynca i ostalih Microsoftovih proizvoda. Time što nije podrobnije proučila tu strategiju i time što je zanemarila tu rastuću potražnju, Komisija je loše obrazložila svoju odluku i napravila više pogrešaka u ocjeni postojeće veze između tržišta osobnih komunikacija i tržišta poslovnih komunikacija na kojem je, k tome, Skype itekako prisutan.

101 Kao prvo, tužitelji osporavaju činjenicu da novi subjekt nema mogućnost zatvaranja tržišta. Relevantno pitanje nije je li Skype podoban proizvod za pozivne centre, nego kolika je sposobnost novog subjekta da izmijeni stupanj međudjelovanja u korist svojih proizvoda i usluga. Komisija je tako u uvodnoj izjavi 143. pobijane odluke utvrdila da bi se to dogodilo.

102 Kao drugo, tužitelji smatraju da je Komisija također pogriješila glede poticajâ novog subjekta da zatvori tržište. Ispitivanje tih poticaja Komisija temelji na pogrešnim pretpostavkama. Nije riječ o tome je li Skype prijeko potreban proizvod, nego hoće li spajanje Skypea i Lynca potonjeg učiniti proizvodom prijeko potrebnim za pristup velikoj bazi korisnika Skypea i stoga proizvodom prijeko potrebnim za ispunjavanje očekivanja korisnika poslovnih komunikacija koji žele moći komunicirati s korisnicima Skypea. Bez međudjelovanja sa Skypeom, konkurenti Lynca ne bi imali drugih realnih mogućnosti. Isto tako, činjenica da će se Skype i dalje moći besplatno preuzeti kao aplikacija ne rješava teškoće uzrokovane povlaštenim međudjelovanjem između Skypea i Lynca. Štoviše, sama je Komisija glede drugih predmeta u kojima je sudjelovao intervenijent ustvrdila da korisnici rijetko preuzimaju više aplikacija s istom funkcijom. Naposljetku, tužitelji ističu da Komisija uopće nije vodila računa o pobudama koje su navele intervenijenta da ponudi 8,5 milijardi dolara za preuzimanje Skypea, a koje se osobito odnose na povlaštenu vezu između Skypea i Lynca, zanemarujući, među ostalim, izjave određenih predstavnika intervenijenta. Taj propust još više iznenađuje kada se uzme u obzir ono što mu je prethodilo. To poduzeće već je u više navrata osuđeno zbog prakse isključivanja i nastavlja onemogućavati međudjelovanje između svojih i konkurencijskih proizvoda.

103 Kao treće, prema mišljenju tužitelja, ispitivanje učinaka strategije isključenja sadrži pogreške u ocjeni. Ne samo da je Komisija tijekom upravnog postupka podcijenila važnost Lynca na tržištu poslovnih komunikacija nego je isto tako zanemarila činjenicu da Lync dolazi u ponudi s operacijskim sustavom Windows Server i ostalim Microsoftovim proizvodima u odnosu na koje novi subjekt ima snažan položaj. Naposljetku, uspostava povlaštenog ili isključivog međudjelovanja između Lynca i Skypea bila bi osobito štetna na tržištima čije su značajke mrežni učinci.

104 Komisija i intervenijent smatraju da su argumenti tužitelja neosnovani.

105 U prilog osnovanosti drugog tužbenog razloga, tužitelji ističu dva prigovora.

106 Prvi prigovor temelji se na povredi obveze obrazlaganja koja proizlazi iz članka 296. UFEU-a. Prema mišljenju tužitelja, pobijana odluka ne daje odgovore na argumente koje su Cisco i druge zainteresirane stranke iznijeli tijekom upravnog postupka, a koji se tiču strategije isključivanja kojoj bi novi subjekt mogao težiti.

107 Drugi prigovor odnosi se na očitu pogrešku u ocjeni koju je Komisija počinila odbacivši bojazni glede tržišnog natjecanja navedene prethodnoj točki. Prema mišljenju tužitelja, Komisija nije vodila računa o konglomeratnom učinku koncentracije. Komisija je osobito zanemarila mogućnost i poticaj novog subjekta da iskoristi svoj položaj na tržištu osobnih komunikacija kako bi narušio tržišne uvjete na tržištu poslovnih komunikacija.

– Obrazlaganje

108 Iz ustaljene sudske prakse proizlazi da obrazlaganje određeno člankom 296. UFEU-a treba biti prilagođeno naravi predmetnog akta i treba jasno i nedvosmisleno odražavati rasuđivanje institucije, autora akta, na način koji omogućuje zainteresiranim osobama da shvate svrhu poduzetih mjera, a nadležnom sudu da obavi svoj nadzor (gore navedena presuda Bertelsmann i Sony Corporation of America/Impala, t. 166.). U tom pogledu, Komisija nije obvezna u obrazloženju odluke koju mora donijeti kako bi osigurala primjenu pravnih pravila o tržišnom natjecanju zauzeti stajalište o svim argumentima koje ističu zainteresirane stranke u prilog osnovanosti svoje tužbe. Dovoljno je da ona iznese činjenice i pravna razmatranja koja su od presudne važnosti za strukturu odluke (vidjeti presudu Općeg suda od 24. siječnja 1995., BEMIM/Komisija, T-114/92, Zb., str. II-147., t. 41. i navedenu sudsku praksu). Pitanje zadovoljava li obrazlaganje nekog akta uvjete spomenutog članka 296. UFEU-a treba procijeniti u odnosu ne samo na sadržaj tog članka, već i na njegov kontekst te ukupnost pravnih pravila koja uređuju predmetnu materiju (presude Suda od 2. travnja 1998., Komisija/Sytraval i Brink's France, C-367/95 P, Zb., str. I-1719., t. 63.; od 22. lipnja 2004., Portugal/Komisija, C-42/01, Zb., str. I-6079., t. 66., i od 15. travnja. 2008., Nuova Agricast, C-390/06, Zb., str. I-2577., t. 79.).

109 Slično tome, stupanj potankosti obrazloženja odluke mora biti proporcionalan materijalnim mogućnostima i tehničkim uvjetima ili roku u kojem ona mora odlučiti (presude Suda od 1. prosinca 1965., Schwarze, 16/65, Zb., str. 1081., 1096. i 1097. i od 14. veljače 1990., Delacrei i ostali/Komisija, C-350/88, Zb., str. I-395., t. 16. te gore navedena presuda Bertelsmann i Sony Corporation of America/Impala, t. 167.). Stoga Komisija ne vrijeđa svoju obvezu obrazlaganja ako u tu odluku ne uvrsti potanko obrazloženje ocjene određenog broja elemenata koncentracije koje smatra očito nevažnima, beznačajnima ili potpuno sporednima za ocjenu koncentracije (gore navedene presude Komisija/Sytraval i Brink's France, t. 64. i Bertelsmann i Sony Corporation of America/Impala, t. 167.). Takva je potreba, naime, teško spojiva s potrebom brzine i kratkim rokovima postupka koji terete Komisiju kada ona obavlja svoje ovlasti nadzora koncentracija i koji su dio posebnih okolnosti postupka nadzora tih koncentracija (gore navedena presuda Bertelsmann i Sony Corporation of America/Impala, t. 167.).

110 Iz toga slijedi da Komisija ne mora odgovoriti na sve argumente koje ističu stranke i treći tijekom upravnog postupka niti dati potanko obrazloženje svoje ocjene tih argumenata.

111 U ovom slučaju Komisija je odgovorila na argumente koje su naveli Cisco i druge zainteresirane stranke u uvodnim izjavama 213. do 221. pobijane odluke. Iako je točno da je to obrazlaganje sažeto, ne znači da je ono zato u suprotnosti s uvjetima iz članka 296. UFEU-a imajući u vidu posebne okolnosti predmetnog slučaja.

112 Naime, valja primijetiti da Komisija navodi da je primila relativno velik broj primjedbi trećih koje je trebala ispitati u relativno kratkom razdoblju. Nadalje, teorija konglomeratnog učinka koju ističe Cisco tijekom upravnog postupka složena je i apstraktna (vidjeti t. 124. do 127. u daljnjem tekstu) s obzirom na to da koncentracije koje stvaraju konglomerate nužno ne stvaraju probleme tržišnog natjecanja (vidjeti t. 115. i 116. u daljnjem tekstu).

113 U takvim uvjetima pretjerano je zahtijevati detaljniji opis svakog od aspekata na kojima se temelji ispitivanje teorije konglomeratnog učinka u pobijanoj odluci. Komisija stoga može sumarno odgovoriti na argumente Cisca, to više što je ovaj savršeno razumio njezino rasuđivanje, kako je to i razvidno iz predmetne tužbe.

114 Iz toga slijedi da se prvi prigovor iz drugog tužbenog razloga mora odbiti kao neosnovan.

– Postojanje očite pogreške u ocjeni

115 Komisija je objavila Smjernice za ocjenu nehorizontalnih koncentracija prema Uredbi Vijeća o kontroli koncentracija između poduzetnika (SL 2008, C 265, str. 6.) kako bi glede koncentracija koje stvaraju konglomeratni učinak pobliže odredila kriterije ocjene određene člankom 2. Uredbe 139/2004. Iz točaka 11. i 92. tih smjernica proizlazi da takva vrsta koncentracija ne obuhvaća konkurentska poduzeća te je stoga manje vjerojatno da te koncentracije uzrokuju probleme tržišnog natjecanja nego li horizontalne koncentracije. Osim toga, one mogu omogućiti predmetnim sudionicima da povećaju svoju učinkovitost.

116 Međutim, koncentracije koje uzrokuju konglomeratne učinke u određenim okolnostima mogu uzrokovati probleme tržišnog natjecanja. To može biti slučaj osobito kada koncentracija omogući novom subjektu da provede strategiju zatvaranja tržišta. Naime, sukladno točki 93. Smjernica za ocjenu nehorizontalnih koncentracija prema Uredbi Vijeća o kontroli koncentracija između poduzetnika, do zatvaranja tržišta može doći ako spoj proizvoda na povezanim tržištima kod novonastalog subjekta stvori mogućnost i poticaj da pomoću učinka poluge iskoristi snažan položaj koji ima na tržištu kako bi isključio tržišno natjecanje na drugom tržištu. Prema sudskoj praksi, taj učinak na drugim tržištima treba biti predvidljiv u relativno bliskoj budućnosti kako bi koncentracija uzrokovala probleme tržišnog natjecanja na temelju Uredbe br. 139/2004 (u tom smislu vidjeti presudu Suda od 25. listopada 2002., Tetra Laval/Komisija, T-5/02, Zb., str. II-4381., t. 148. i 153.).

117 Glede dokaza takvih konglomeratnih učinaka, sudska praksa utvrdila je da je iznimno važna kvaliteta dokaznih elemenata koje Komisija predlaže kada utvrđuje potrebu donošenja odluke koja neku operaciju proglašava nespojivom s unutarnjim tržištem. Naime, konglomeratne koncentracije počivaju na prospektivnom ispitivanju unutar kojeg uzimanje u obzir razdoblja koje se proteže u budućnost, s jedne strane, i učinak poluge potreban za značajno sprječavanje učinkovitog tržišnog natjecanja s druge strane upućuju na to da su predmetne veze između uzroka i posljedica teško raspoznatljive, neizvjesne i teško ih je utvrditi (gore navedena presuda Bertelsmann i Sony Corporation of America/Impala, t. 50.; u tom smislu vidjeti gore navedenu presudu Komisija/Tetra Laval, t. 44.).

118 Isto tako valja podsjetiti da Komisija može proglasiti neku koncentraciju nespojivom s unutarnjim tržištem samo ako je značajno sprječavanje tržišnog natjecanja njezina izravna i neposredna posljedica. Takvo sprječavanje koje bi proizlazilo iz budućih odluka novonastalog subjekta može se smatrati izravnom i neposrednom posljedicom koncentracije ako to buduće ponašanje postane moguće i gospodarski svrsishodno izmjenom značajki i ustrojstva tržišta obuhvaćenog koncentracijom (presuda Općeg suda od 6. lipnja 2002., Airtours/Komisija, T-342/99, Zb., str. II-2585., t. 58.; u tom smislu vidjeti gore navedenu presudu Gencor/Komisija, t. 94.).

119 U predmetnom slučaju tužitelji osobito ističu mogućnost koju bi novi subjekt imao da naruši tržišne uvjete na tržištu poslovnih komunikacija u korist Lynca osiguravajući povlašteno međudjelovanje tog proizvoda sa Skypeom i na taj način velikom bazom korisnika tog komunikacijskog softvera.

120 Neosporno je da to međudjelovanje nije još bilo izvjesno na dan donošenja pobijane odluke i da ono k tome zahtijeva relativno dug i složen posao inovacije. Prema informacijama koje je pružio intervenijent i koje tužitelji ne dovode u pitanje, informatičko povezivanje Lynca i Skypea dovršilo bi se tek u 2013. Štoviše, pod pretpostavkom da se taj posao obavi u predviđenom roku, novi subjekt još bi morao staviti novi proizvod na tržište za moguće zainteresirane poslovne stranke. Ta tržišna mjera trebala bi se stoga provoditi tijekom 2014. godine. Naposljetku, da bi protutržišni učinci kojih se pribojavaju tužitelji nastupili u istoj godini, a Komisija se referirala na razdoblje od tri godine koje slijede datumu donošenja odluke, potrebno je da se ta mjera zaključi tržišnim uspjehom takvog razmjera da gotovo trenutačno izmijeni uvjete na tržištu poslovnih komunikacija u korist Lynca i da omogući novom subjektu da zatvori tržište. Taj poslovni uspjeh podrazumijevao bi značajnu promjenu tržišnog položaja operatera i osobito bi značio znatan porast tržišnog udjela Lynca na tržištu poslovnih komunikacija koji je 2011. iznosio 16%, u odnosu na tržišni udio Cisca koji je tijekom iste te godine iznosio 32%.

121 Učinak zatvaranja tržišta od kojeg strahuju tužitelji ovisi, dakle, o nizu čimbenika, pri čemu nije izvjesno mogu li svi oni nastati u dovoljno bliskoj budućnosti kako prospektivno ispitivanje učinaka tržišnog natjecanja ne bi bilo potpuno nagađanje (vidi prethodnu t. 116.). U tom pogledu, kao što je istaknuto u prethodnoj točki, Komisija se referirala na razdoblje od tri godine nakon datuma donošenja odluke. To razdoblje koje tužitelji također nisu osporavali relativno je dugo jer je, kao u predmetnom slučaju, riječ o sektoru novih tehnologija čija su značajka relativno kratki inovacijski ciklusi. Napokon, argumentacija tužitelja ne samo da se temelji na budućim neizvjesnim događajima nego zanemaruje mogućnost da konkurenti novog subjekta prilagode svoje tržišne politike i tehnologije kako bi preduhitrili i onemogućili moguću strategiju zatvaranja tržišta.

122 Stoga valja zaključiti da su učinci zatvaranja tržišta koje ističu tužitelji previše neizvjesni da bi ih se smatralo izravnom i neposrednom posljedicom koncentracije.

123 Osim toga, čak i ako bi se negativne učinke koje ističu tužitelji moglo smatrati posljedicom koncentracije, iz dalje navedenih razloga ne može se zaključiti da je Komisija počinila očitu pogrešku u ocjeni isključivši postojanje ozbiljnih sumnji glede sukladnosti koncentracije s unutarnjim tržištem.

124 Kao prvo, glede mogućnosti novog subjekta da zatvori tržište potrebno je primijetiti da su objašnjenja tužitelja o tržišnoj prednosti koju bi stekao novi subjekt nejasna. Čini se da bi novi subjekt spajanjem Lynca i baze korisnika Skypea raspolagao značajnim tržišnim kapitalom na tržištu poslovnih komunikacija. Naime, to spajanje omogućilo bi poslovnim korisnicima osobito da vizualno komuniciraju sa svojim strankama i drugim poslovnim kontaktima kao što su pružatelji usluga i distributeri koji upotrebljavaju isti softver kao što je onaj koji se koristi za komunikaciju unutar poduzeća.

125 Tužitelji pritom ne nude nikakav opipljiv dokaz o postojanju, razmjeru ili razvoju potražnje za takvim proizvodom. Oni upućuju na informacije koje je Cisco pružio Komisiji tijekom upravnog postupka u kojima se samo spominje ime ponekog velikog poduzeća ili sektora koji žele komunicirati s korisnicima

Skypea, bez objašnjenja odnose li se te želje na budući proizvod koji spaja Lync i Skype. Naprotiv, intervenijent je pružio konkretne podatke o odsutnosti interesa dijela klijenata Lynca za komunikacijskim sredstvom za istodobne poruke.

126 Kao drugo, čak i da postoji stvarna i značajna potražnja za komunikacijskim sredstvom kakvo bi nastalo spajanjem Lynca i Skypea, tužitelji ne objašnjavaju razloge zbog kojih bi poslovni korisnici željeli komunicirati baš s korisnicima Skypea. Ograničavaju se na isticanje velike baze korisnika Skypea i vladajućeg položaja novog subjekta na tržištu osobnih komunikacija, osobito glede videokomunikacija putem PC-a koji koristi Windows. Kao što je Komisija ispravno primijetila, poduzeća koja bi mogla biti zainteresirana za takvo integrirano komunikacijsko sredstvo prije svega žele komunicirati s potrošačima svojih proizvoda i usluga, a ne s korisnicima Skypea. Nije, dakle, jasno jesu li ti korisnici također aktualne ili tek potencijalne stranke poduzeća koja su sklona kupiti proizvod koji nastaje spajanjem Lynca i Skypea, a još je manje jasno žele li ti korisnici vizualno komunicirati s istim tim poduzećima.

127 S druge strane, pod pretpostavkom da korisnici Skypea čine skupinu tržišno zanimljivih potrošača, Skype ne dopušta poduzećima da ih pokušaju aktivno pridobiti. Naime, kao što su na to upozorili Komisija i intervenijent, nije moguće kontaktirati s korisnicima Skypea, koji se u pravilu služe pseudonimom, bez njihovog prethodnog dopuštenja. Obratno, kada bi se tržišni interes za proizvod koji bi nastao spajanjem Lynca i Skypea odnosio na mogućnost da korisnici Skypea kontaktiraju s poduzećima koja im prodaju proizvode i usluge, tužitelji ipak ne daju potanko objašnjenje o tržišnoj prednosti tog integriranog proizvoda u odnosu na druge oblike komunikacije između poduzeća i potrošača, kao što je to fiksna telefonija. Naime, Komisija i intervenijent ispravno primjećuju da nije vjerojatno, imajući u vidu prisutnost drugih oblika komunikacije, da proizvod koji nastane spajanjem Lynca i Skypea postane nužan poduzećima koja žele komunicirati sa svojim potrošačima. Isto tako valja primijetiti da aplikacija Skype ostaje na raspolaganju za preuzimanje nakon stvaranja koncentracije i stoga je potpuno moguće svim poduzećima da svojim strankama dopuste da ih kontaktiraju putem Skypea navodeći svoje korisničko ime za Skype na svojim proizvodima, oglasu ili internetskoj stranici. Da bi komuniciralo s korisnicima Skypea, poduzeće ne mora imati proizvod koji bi nastao spajanjem Lynca i Skypea.

128 Kao treće, pod pretpostavkom da proizvod koji nastaje spajanjem Lynca i Skypea novom subjektu donosi stvarnu tržišnu prednost, taj subjekt ipak ne bi imao mogućnost provođenja strategije zaključavanja tržišta. S jedne strane, iz ispitivanja prvog tužbenog razloga proizlazi da koncentracija ne potiče ozbiljne sumnje o svojoj sukladnosti s unutarnjim tržištem glede osobnih komunikacijskih usluga. S druge strane, kao što je istaknuto u prethodnoj točki 121., konkurentima Lynca, među kojima je i Cisco, i dalje ostaje na raspolaganju dovoljno vremena da razviju svoje tržišne politike kako bi onemogućili strategiju zatvaranja tržišta koju bi novi subjekt mogao poduzeti. Doista, ti konkurenti mogli bi prilagoditi svoje cijene, kvalitetu ili funkcije svojih proizvoda ili k tome upotrebljavati usluge drugih velikih pružatelja usluga kao što Facebook, Twitter i Google. U tom smislu valja primijetiti, kao što to ističe intervenijent, da su mnoga poduzeća već povezana u takve vrste mreža.

129 Prilikom pozivanja na uvodnu izjavu 143. pobijane odluke, u kojoj Komisija priznaje sposobnost Microsofta da poduzme politike zatvaranja na drugim tržištima, tužitelji ne mogu osporavati neznatnu tržišnu snagu novog subjekta. Naime, ta se uvodna izjava ne odnosi na tržište poslovnih komunikacija, nego na tržište osobnih komunikacija i osobito na mogućnost da novi subjekt spoji sa Skypeom druge Microsoftove proizvode kao što su Windows, Windows Internet Explorer ili Microsoft Office.

130 Nadalje, tužitelji nisu istaknuli nijedan drugi element koji dokazuje da će novi subjekt imati mogućnost provesti strategiju isključivanja s tržišta na koju oni upozoravaju.

131 Kao drugo, glede poticaja novog subjekta da provede takvu strategiju, valja podsjetiti da tužitelji nisu istaknuli nijedan konkretan element glede dobiti koju bi ta strategija donijela novom subjektu. Oni samo navode veliku bazu korisnika Skypea, vrijednost preuzimanja koja doseže 8,5 milijardi USD, određene izjave glavnog izvršnog direktora Microsofta i Microsoftovu prijašnju praksu zatvaranja tržišta.

132 Dakle, u nedostatku bilo kakve informacije o postojanju, opsegu i naravi potražnje za proizvodom koji spaja Skype i Lync, teško je, pa i nemoguće ocijeniti može li strategija zatvaranja tržišta donijeti dobit novom subjektu. Nadalje, ako Skype ostane na raspolaganju kao softver koji mogu preuzeti svi korisnici, uključujući i poduzeća, jednako je tako teško odgovoriti na pitanje hoće li ta poduzeća dati prednost integriranom proizvodu pred konkurentskim sustavom poslovnih komunikacija u kombinaciji s preuzimanjem Skypeovog softvera. Pozivanje na prijašnju poslovnu praksu koja se odnosi na tržišta različita od tržišta osobnih komunikacija, na vrijednost operacije i na opće poslovne izjave nekih predstavnika Microsofta ne može prevladati ove nedostatke.

133 Dakle, ne postoje opipljivi čimbenici na temelju kojih se može zaključiti da bi novi subjekt imao poticaj provesti strategiju zatvaranja tržišta.

134 Kao treće, glede mogućeg općeg utjecaja takve strategije na cijene i mogućnost izbora, valja podsjetiti, kao što to čine Komisija i intervenijent, da je prisutnost Lynca na tržištu poslovnih komunikacija svakako važna, ali je manje važna od one njegovih konkurenata, osobito Cisca. U mjeri u kojoj bi provođenje strategije trajalo više godina (vidi prethodne t. 120. i 121.), prilikom donošenja pobijane odluke nije bilo moguće predvidjeti da u godinama koje slijede takva strategija može dovesti do promjene konkurentskih odnosa u korist Lynca.

135 Činjenica da se Lync može prodavati u kombinaciji s ostalim proizvodima iz Microsoftove ponude nimalo ne mijenja to utvrđenje jer takva prodajna strategija ne ovisi o koncentraciji na koju se odnosi pobijana odluka.

136 Iz toga slijedi da Komisija nije počinila očitu pogrešku u svojoj ocjeni konglomeratnih učinaka na tržištu poslovnih komunikacija.

137 Stoga valja drugi prigovor drugog tužbenog razloga i prema tome drugi tužbeni razlog u cijelosti odbiti kao neosnovane.

138 S obzirom na gore navedeno, treba odbiti zahtjev za poništenje pobijane odluke.

139 Naposljetku, glede prvog tužbenog zahtjeva, tužitelji u bitnome od Općeg suda traže da usvoji mjere upravljanja postupkom kojima određuje Komisiji da mu preda sve dokumente vezane uz pregovore koji se odnose na komunikaciju između nje i sudionika koncentracije glede mogućih dogovora o međudjelovanju. Budući da iz prethodnih točaka proizlazi da Komisija nije počinila nikakvu očitu pogrešku u ocjeni dopustivši koncentraciju na temelju članka 6. Uredbe br. 139/2004, u okviru predmetnog postupka više nije potrebno utvrđivati je li Komisija možda mogla raspravljati o dogovorima o međudjelovanju. Slijedom toga, Opći sud smatra da nije potrebno usvojiti mjere upravljanja postupkom koje tužitelji traže prvim zahtjevom.

Troškovi

140 U skladu s člankom 87. stavkom 2. Poslovnika, svakoj stranci koja izgubi spor nalaže se snošenje troškova, ako je postavljen takav zahtjev. Budući da su tužitelji izgubili spor, istima valja naložiti snošenje troškova sukladno zahtjevima Komisije i intervenijenta.

Slijedom navedenog,

OPĆI SUD (četvrto vijeće)

proglašava i presuđuje :

1. Tužba se odbija.

2. Cisco Systems Inc. i Messagenet SpA snosit će svoje troškove kao i troškove Europske komisije i Microsoft Corp.

Papasavvas van der Woude Wetter

Potpisi

Sadržaj

Činjenice iz kojih proizlazi spor

Stranke postupka 2

Upravni postupak 2

Sadržaj pobijane odluke 2

Postupak i tužbeni zahtjevi stranaka 3

O pravu 4

Dopuštenost 5

Meritum 6

Dokazni standardi Komisije i intenzitet sudbenog nadzora 6

Prvi tužbeni razlog koji se odnosi na horizontalne učinke operacije koncentracije na tržištu osobnih komunikacija 8

Drugi tužbeni razlog koji se odnosi na konglomeratne učinke koncentracije na tržištu poslovnih komunikacija 14

Troškovi 19